

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 365/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], v mene ktorých podala sťažnosť Mgr. Alena Mikudová, advokátka, Orlická 2698/16, Poprad, pre namietané porušenie ich základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 16 ods. 2, čl. 17, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21, čl. 46 ods. 1 a 3 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 3, čl. 5, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby sp. zn. ČVS:SKIS-197/OISV-V-2013 z 30. októbra 2015 a uznesením Okresnej prokuratúry Kežmarok sp. zn. PV 665/14/7703 z 18. januára 2016 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 19. apríla 2016 a 3. mája 2016 doručené elektronické podanie Mgr. Aleny Mikudovej, advokátky, Orlická 2698/16, Poprad (ďalej len „advokátka“), v mene sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 16 ods. 2, čl. 17, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21, čl. 46 ods. 1 a 3 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 3, čl. 5, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv (ďalej len „dohovor“) uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby sp. zn. ČVS:SKIS-197/OISV-V-2013 z 30. októbra 2015 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľa“) a uznesením Okresnej prokuratúry Kežmarok (ďalej len „okresná prokuratúra“) sp. zn. PV 665/14/7703 z 18. januára 2016 (ďalej len „uznesenie prokuratúry“).

Elektronické podanie právnej zástupkyne sťažovateľov doručené ústavnému súdu 19. apríla 2016 nebolo doplnené písomným podaním a elektronické podanie 3. mája 2016 bolo doplnené písomným podaním doručeným 9. mája 2016.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že právna zástupkyňa sťažovateľov doručila podanie označené ako „*sťažnosť na postup príslušníkov Policajného zboru*“ z 22. júla 2013 adresované ministerstvu, ktoré bolo odstúpené Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Sekcia kontroly a inšpekčnej služby, Úrad inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby - východ (ďalej len „odbor inšpekčnej služby“). Obsahom tohto podania bolo podozrenie zo spáchania viacerých trestných činov, ktorých sa mali údajne dopustiť príslušníci Policajného zboru. Vyšetrovateľ odboru inšpekčnej služby uvedené podanie vyhodnotil ako trestné oznámenie a po vykonaní príslušných úkonov podanie odmietol. Proti rozhodnutiu o odmietnutí veci vyšetrovateľom podali sťažovatelia sťažnosť,

na základe ktorej prokurátor okresnej prokuratúry uznesením sp. zn. 1 Pn 310/13/7704 z 18. júna 2014 sťažnosťou napadnuté uznesenie o odmietnutí veci zrušil a vec vrátil príslušnému vyšetrovateľovi odboru inšpekčnej služby. Vyšetrovateľ odboru inšpekčnej služby po vrátení veci rozhodol uznesením z 28. júla 2014, ktorým začal trestné stíhanie vo veci (ďalej len „uznesenie o začatí trestného stíhania“). Na základe výsledkov vyšetrovania vyšetrovateľ odboru inšpekčnej služby vydal uznesenie, ktorým zastavil trestné stíhanie vo veci z dôvodu, že skutky uvedené uznesení o začatí trestného stíhania nie sú trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podali sťažovatelia sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením prokuratúry tak, že sťažnosť bola zamietnutá ako nedôvodná.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú viaceré údajné pochybenia v postupe vyšetrovateľa, v dôsledku ktorých považujú uznesenie vyšetrovateľa za ústavne neakceptovateľné, pretože podľa ich názoru vyšetrovateľ výpovede sťažovateľov vyhodnotil v rozpore s vykonaným dokazovaním, neobjektívne, rozporuplne a nelogicky. Sťažovatelia ďalej namietajú, že aj okresná prokuratúra tým, že tieto údajné pochybenia nenapravila a potvrdila zákonnosť postupu a uznesenia vyšetrovateľa svojím uznesením, porušila ich označené práva.

Ústavný súd v súčinnosti s právnou zástupkyňou sťažovateľov zistil, že sťažnosťou napadnuté uznesenie prokuratúry jej bolo doručené 2. februára 2016.

V závere sťažnosti uviedli sťažovatelia tento petit:

„1. Ministerstvo vnútra, Sekcia kontroly inšpekčnej služby a Okresná prokuratúra Kežmarok v konaní vedenom pod ČVS: SKIS-197/OISV-V-2013 porušili základné právo sťažovateľov na práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia (článok 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti (či. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), práva na osobnú slobodu a bezpečnosť (Článok 17 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd), práva na nedotknuteľnosť obydlia (Článok 21 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) a práva na súdnu a inú ochranu (čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky) vrátane práva na účinný opravný prostriedok (čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) v spojení so zákazom diskriminácie (čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) ako aj zákaz mučenia, krutého, neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) v spojení so zákazom diskriminácie (čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd).

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry Kežmarok zo dna 18. 1. 2016, Pv 665/14/7703-45 a uznesenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Sekcie kontroly a inšpekčnej služby zo dna 30.10.2015, ČVS: SKIS-197/OISV-V-2013 sa zrušujú a vec sa vracia Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Sekcii kontroly a inšpekčnej služby na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom priznáva náhradu trov konania, ktorú je Okresná prokuratúra Kežmarok povinná zaplatiť sťažovateľom do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa v tejto veci musel v prvom rade vysporiadať s otázkou totožnosti osoby (osôb), ktorá (ktoré) sa na neho obracia so sťažnosťou. Sťažnosť je totiž evidentne koncipovaná advokátkou a je iba ňou podpísaná, aj keď v jej záhlaví sú označení sťažovatelia (ako „sťažovateľ 1, 2, 3, 4, 5 a 6“). Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že ide o bežný prípad právneho zastúpenia sťažovateľov advokátom, ktorý potom robí v ich mene všetky potrebné úkony. Aj keď ústavný súd nemá zásadné pochybnosti o tom, že advokátka poskytovala právne služby osobám označeným ako sťažovatelia v konaní pred príslušnými orgánmi verejnej moci, rozhodujúcou je skutočnosť, že o vzniku právneho zastúpenia sa v podaní doručenom ústavnému súdu ani nezmieňuje, pričom si musela byť vedomá, že bez splnomocnenia, v ktorom je výslovne uvedené, že sa udeľuje na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ani nemôže predkladať sťažnosť ústavnému súdu v ich mene. Je potom len príznačné, že niektoré formulácie v podaní vyznievajú ako podané advokátkou vo svojom mene, čo však v okolnostiach prípadu je zjavne neakceptovateľné.

K podaniu nebolo až doteraz pripojené žiadne splnomocnenie. Advokátka vo faxovom podaní doručenom ústavnému súdu 25. mája 2016 okrem iného uviedla: „... prostredníctvom tohto podania si dovoľujem zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky informovať, že v najbližších dňoch doplním k písomným podaniam v predmetnej právnej veci aj rovnopisy zodpovedajúcich plnomocenstiev sťažovateľov na zastupovanie..., predmetné plnomocenstvá predložím dodatočne z dôvodu, že v čase odoslania ústavnej sťažnosti zo dňa 3.5.2016... som nemala k dispozícii predmetné plnomocenstvá v dostatočnom počte rovnopisov tak, aby som mohla Ústavnému súdu Slovenskej republiky predložiť ich úradne overené kópie, alebo priamo ich originál.“

Vzhľadom na to, že toto oznámenie koncipovala advokátka ako osoba znalá práva, nemožno jeho obsah posúdiť inak ako nejasný a účelový (alebo až infantilne zavádzajúci), pretože je zjavné, že tu nejde o nedostatok „počtu rovnopisov“, ale splnomocnení ako takých. Tento názor ústavného súdu je umocnený tým, že ani v čase rozhodovania o sťažnosti (t. j. po viac ako mesiaci od jej doručenia ústavnému súdu) advokátka nedoručila ústavnému súdu žiadne splnomocnenie.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že advokátka ústavnému súdu nepreukázala, že zastupuje sťažovateľov v konaní o tejto sťažnosti. Za týchto okolností bolo potrebné sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí a zároveň ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Odhladnuc od uvedených dôvodov odmietnutia tejto sťažnosti ústavný súd vzhľadom na závažnosť niektorých aspektov v obsahu sťažnosti túto preskúmal a dospel k týmto záverom:

1. K napadnutému uzneseniu vyšetrovateľa

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej

prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie vyšetrovateľa, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa bolo možné podať sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovatelia aj využili. Označené uznesenie vyšetrovateľa bolo riadne preskúmané okresnou prokuratúrou, preto s prihliadnutím na túto skutočnosť bolo možné túto časť sťažnosti odmietnuť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu...

Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

Napadnuté uznesenie prokuratúry nadobudlo právoplatnosť 18. januára 2016, teda dňom jeho vydania.

Pre posúdenie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde lehoty nie je rozhodujúcou iba samotná právoplatnosť rozhodnutia, ale aj doručenie jeho odpisu sťažovateľom. Ústavný súd už v uznesení sp. zn. III. ÚS 186/02 z 28. novembra 2002 vyslovil, že lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu, ktorá sa pri rozhodnutí počíta od jeho právoplatnosti, by mala vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca pre uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty. Aby uvedené požiadavky splňala, môže začať plynúť len vtedy, pokiaľ bolo právoplatné rozhodnutie sťažovateľovi náležite oznámené.

Obdobne v uznesení sp. zn. III. ÚS 90/03 z 26. marca 2003 ústavný súd okrem iného uviedol, že pri právoplatnom rozhodnutí podľa Trestného poriadku, ktoré sa sťažovateľovi v odpise doručuje a ktorým mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodujúce doručenie odpisu tohto rozhodnutia sťažovateľovi.

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovatelia mali postavenie poškodených v trestnom konaní, ktorých zastupovala advokátka ako ich právna zástupkyňa.

Z § 179 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že ak má osoba, ktorej treba uznesenie oznámiť, obhajcu, prípadne splnomocnenca, postačí, ak sa uznesenie vyhlási buď tejto osobe, alebo jej obhajcovi, prípadne splnomocnencovi; ak sa oznamuje uznesenie doručením rovnopisu, doručí sa len obhajcovi, prípadne splnomocnencovi.

Vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetné uznesenie okresnej prokuratúry bolo právnej zástupkyňi sťažovateľov ako ich splnomocnencovi doručené 3. februára 2016, pričom sťažnosť sťažovateľov bola doručená ústavnému súdu účinne až 3. mája 2016, je potrebné konštatovať, že sťažnosť sťažovateľov bola doručená zjavne po uplynutí

dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti mohol odmietnuť ako oneskorene podanú.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2016